

uporabo OZNE in vojaških edinic. Predmetov, ki so jih le-te prisvojile po večini ni možno ugotoviti. Od odvzetega imetja ni možno dobiti nikakršnih podatkov, ker so vsi poskusi dela pri tem spodleteli. Isto poročilo tudi navaja, »da se mora izvršitev zaplembe imovine Nemcev vršiti ob prisotnosti predstavnikov KUNI, ker bi se sicer po dosedanjih izkušnjah OZNA polastila stanovanj in boljše opreme, KUNI pa bi preostalo le delo in ničvredna navlaka«. Po uvedbi preiskave bi OZNA morala stanovanje ali hišo zapečatiti, ključne pa oddati upravi, vendar je iz več dopisov razvidno, da je OZNA samostojno razpolagala s stanovanji in hišami kakor tudi z vsem inventarjem.

Kako je bilo z vojsko? Navodilo z dne 7. julija 1946 med drugim navaja »... da se oficirjem JA, ki so prebili v NOB 2 – 4 leta in ki so dobili pohoštvo in druge hišne potrebnosti od uprav narodnega imetja, oprosti dolg popolnoma ali delno, da tistim, ki nimajo pohoštva oddelek za upravo narodne imovine omogoči, da ga dobe po imovinskem stanju, brezplačno, po znižanih cenah ali na obroke«. To so bila navodila sredi leta 1946, ki so povzročila precej kritik, ker dajo vse ugodnosti samo oficirjem JA, ne pa tudi ostalim borecem, aktivistom in vojnim invalidom. Iz poročil okrožnih zaplembnih komisij za leto 1945 je razvidno, da so te komisije imele velike težave prav z nepremičninami, ki so jih OZNA in oficirji JA odnašali brez vsakršnega popisa. Dogajalo se je, da so se bivši lastniki vrnili iz taborišč ter prepoznavali svoje pohoštvo, ki je bilo odneseno iz njihovih hiš ali stanovanj. Prihajalo je do situacij, ko se je pohoštvo tudi nekajkrat selilo.

SKLEP

Namesto sklepa bi morda odprl le še nekaj vpra-

šanj, ki jih v svojem referatu nisem mogel predstaviti, ali pa sem jih predstavil zgolj površno, vendar so se v obdobju zaplemb zelo jasno kazala in so se že takrat ukvarjali z njimi posamezniki oziroma komisije:

- nalaganje in upravljanje z dohodkom iz narodnega imetja in iz imetja pod sekvestrom (vinogradi, trgovine, hmelj)
- problem narodnega imetja v rokah vojnih enot ter pristojnosti glede tega imetja.
- revizija dodelitve premočnin osebam brez evidence KUNI
- ocenjevanje trgovskega blaga
- uporaba lesa iz narodnega imetja (nekontrolirana sečnja v gozdovih bivših lastnikov)
- vprašanje izplačila alimentov, preživnin in pokojnin
- požarno zavarovanje imetja
- problem zgradb in hotelov v letoviških krajih.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Kommission für Volksvermögensverwaltung *Brane Kozina*

Die Tätigkeit der statistischen Evidenzabteilung, die Anweisung zur bewertung des Volksvermögens und die bei der Tätigkeit der Kommission für Volksvermögensverwaltung (KUNI) auftauchenden Probleme sind die drei Bereiche, die kurz in diesem Beitrag dargestellt sind. Im ersten Teil des Referats ist die Evidenzabteilung vorgestellt, im zweiten sind Anweisungen zur Bewertung des Volksvermögens angegeben und im dritten Teil sind nur im kurzen die Probleme geschrieben, die KUNI bei ihrer Arbeit traf.

Arhivsko gradivo o zaplembah in nacionalizacijah v fondu Ministrstva za industrijo in rudarstvo

Vesna Gotovina

V svojem koreferatu se bom omejila samo na arhivsko gradivo Ministrstva za industrijo in rudarstvo.

Arhivsko gradivo ministrstva je bilo prevzeto v Arhiv Republike Slovenije v letih od 1952 – 1960 brez prevzemnih zapisnikov v zelo neurejenem stanju. Za ustanovitev ministrstva so potekale organizacijske priprave že pred koncem vojne pri Odseku za industrijo in obrt pri Predsedstvu SNOS ki je bilo ustanovljeno decembra 1944. Ta odsek je pripravil načrte za organizacijo bodočega ministrstva, navodila pa je dobil od Poverjenišstva za trgovino in industrijo NKOJ. Ta odsek je opravljal med vojno naslednje naloge:

- izdeloval načrt za ministrstvo,

- zbiral statistične podatke o rudarstvu, industriji in obrti,
- na neosvobojenem ozemlju postavljaj svoje zaupnike.

Ministrstvo je bilo ustanovljeno z ukazom o imenovanju Narodne vlade Slovenije 5. maja 1945. Najpomembnejši nalogi ministrstva sta bili postavitve upravnega aparata in prevzem podjetij, ki so bila zaplenjena, nacionalizirana ali pa so prišla z začasno odredbo v upravo Ministrstva za industrijo in rudarstvo.

S temi vprašanji se je ukvarjal obči oddelek Ministrstva za industrijo in rudarstvo ter imel dve nalogi:

- a) izvedbo podržavljanja imetja »narodnih sovržnikov«,

4. Delegati ministrstva so pošiljali Komisiji za upravo narodne imovine dopise o pripravi za izvedbo zaplembe sovražne lastnine.

5. Delegati ministrstva so morali sestaviti komisijske zapisnike o pregledu premičnin in nepremičnin.

6. Delegati ministrstva so pošiljali tudi podatke o višini in stanju kapitala v posameznem podjetju pred zaplenbo in o nastalih spremembah med vojno.

7. Delegati so pošiljali ministrstvu podatke na okrožnico št. 1-1610/45 z dne 30. julija 1945.

8. V posamezni mapi je tudi dokazno gradivo proti lastniku podjetja.

9. Ministrstvo in njegovi delegati so preverjali, ali so bile zaplembe izvršene in opozarjali okrajne zaplembne komisije, da zaplenbo čimprej izvršijo.

10. V gradivu so vpisi podjetij v trgovski register in novonastale spremembe.

11. Podatki o ukinitvi podjetja oz. priključitvi k drugemu podjetju.

12. Podatki o postavitvi in zamenjavi delegatov.

NACIONALIZACIJE

1. Prepisi odločb o nacionalizaciji podjetij po zakonu o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij z dne 5. decembra 1946 (U.I. 612/46, št. 98/677).

2. Zapisniki o izvedbi nacionalizacije.

3. Poročila o pregledu tovarnj.

4. Delegati so zbirali podatke za ocenitev nacionaliziranih podjetij.

5. Pritožbe lastnikov zaradi izvedbe nacionalizacije.

6. Pritožbe Kontrolni komisiji pri Predsedstvu vlade LRS (predsednica V. Tomšič).

7. Spisi o odškodnini, ki naj bi jo dobili lastniki nacionalizirane lastnine.

8. Prošnje za izplačilo akontacije lastnikov nacionaliziranih podjetij.

9. Prošnje za dodelitev rente oz. akontacije.

10. Po ukazu o določitvi gospodarskih podjetij republiškega pomena z dne 12. septembra 1946, št. 60/222 je naredilo ministrstvo seznam podjetij republiškega pomena.

VIRI

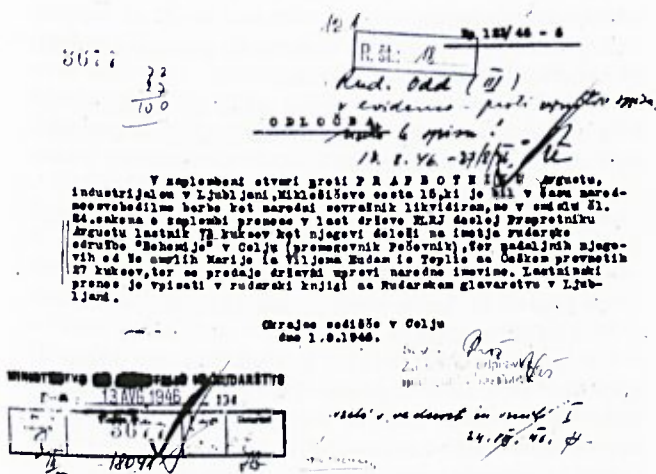
Arhivsko gradivo fonda Ministrstva za industrijo in rudarstvo LRS št. 226, Arhiv Republike Slovenije.

ZUSSAMMENFASSUNG

Das Archivgut betreffend der Beschlagnahmen und Nationalisierungen im Bestand des Ministeriums für Industrie und Bergwesen der Volksrepublik Slowenien

Vesna Gotovina

Im Beitrag werden die Grundangaben über die Gründung, Organisation und Tätigkeitsbereiche, die vom Ministerium für Industrie und Bergwesen der Volksrepublik Slowenien erledigt wurden, angegeben. Es werden auch die Arten des Beschlagnahmen und Nationalisierungen betreffenden Schriftgutes aufgeführt. So kann man im Zusammenhang mit Beschlagnahmen die Entschlussabschriften, Urteile und Beschlagnahmenerlässe, Kommissionsprotokolle hinsichtlich der Übersicht des beweglichen und unbeweglichen Gutes, Berichte über die Eigentümer bekommen. Hinsichtlich der Nationalisierungen sind im Archivgut zu bekommen: die Entschlussabschriften betreffs der Unternehmensnationalisierung, die Protokolle über die Unternehmenübernahme, die Berichte über die Fabrikenübersichte, die Beschwerden der Eigentümer bei der Übersichtscommission beim Präsidium der Regierung der Volksrepublik Slowenien wegen der Durchführung der Nationalisierung, die Akten im Zusammenhang mit der Entschädigung, die der Eigentümer bekommen sollte, die Ansuchen für Entschädigungs- oder Rentenauszahlung.

Gradivo Republiške komisije za vprašanja razlastitve pri Ministrstvu za finance LRS

Alenka Kacičnik-Gabrieč

Med gradivom Ministrstva za finance sem pri popisovanju naletela na gradivo Komisije za vprašanja razlastitve, ki je delovala v okviru ministrstva. Gradivo, ki je v teh fasciklih, se nanaša na Te-

meljni zakon o razlastitvi z dne 1. aprila 1947. Objavljen je bil v Uradnem listu FLRJ, št. 28-209/47. Predstavljal je zakonsko osnovo za delovanje Komisije za vprašanja razlastitve, ki je bila